

Ex/Sans/PG/2.2/2019

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2019

(1st Year, 2nd Semester)

SANSKRIT

Course : VII

[Linguistics and Mahābhāṣya]

Full Marks : 30

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Part - I

१. संस्कृतभाषायामार्येतरभाषाणां प्रभावो विस्तरेण निरूपणीयः। 5
अथवा,
ग्रीम्कृतध्वनिसूत्रं सोदाहरणम् आलोच्यताम्। 5
अथवा,
संस्कृतभाषायाः व्यञ्जनध्वनीनां भाषातात्त्विकवैशिष्ट्यं निरूपणीयम्। 5
२. संक्षिप्ता टीका कार्या (द्वितीयमाश्रित्य) — 2½×2=5
(क) ईराणीयभाषा
(ख) स्वरभक्तिः
(ग) रूपतत्त्वम्
(घ) उइलियाम् जोन्स्।
(ङ) वर्णविपर्ययः।

[Turn over]

[2]

३. अधस्तनेषु पञ्चतयरूपस्य संस्कृतरूपं देयम्। 1×5=5
*nebhos, *kludhi, uīros, *moi, *dekṃ, *ekūā,
*ebherom, *bherotai, *bheudhetoi, *bhāghus.

Part - II

४. यथाकामं प्रश्नद्वयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् —
5×2=10
(क) 'सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे' — सप्रसङ्गं व्याख्यायतामिदं वार्तिकम्।
(ख) महाभाष्यग्रन्थदिशा स्फोटो निरूप्यताम्।
(ग) 'शब्दस्य ज्ञाने धर्म आहोस्वित् प्रयोगे' — सप्रसङ्गं व्याख्यायतामयं सन्दर्भः।
(घ) 'लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम्'। — तत्र किं लक्ष्यम्, किं च लक्षणमिति निर्दिश्य आक्षेपसमाधानपूर्वकं तयोर्व्याकरणत्वं प्रतिपाद्यताम्।
५. यथाभिमतं पञ्च प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च संक्षेपेण समाधेयाः। 1×5=5
(क) शब्दानां प्रतिपत्तौ प्रतिपदपाठः संगच्छते वा न वा?
(ख) 'भूयांसः अपशब्दाः' इति कथम्?
(ग) शब्दानुशासनस्य मुख्यप्रयोजनानि कानि?
(घ) 'चत्वारि शृङ्गा' इति सम्पूर्णो मन्त्रो लिख्यताम्।
(ङ) 'सक्तुमिव' इत्यत्र कतमं गौणप्रयोजनम्?
(च) 'सामान्यविशेषवल्लक्षणं प्रवर्त्यम्' इत्यत्र सामान्यशब्देन विशेषशब्देन च किमुच्यते?
(छ) शब्दस्य नित्यत्वे का युक्तिः?